

А.А. Чернуха, к.т.н., ст. викладач, НУЦЗУ

ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕРМЕТИЧНОСТІ ЛИЦЬОВИХ ЧАСТИН ІЗОЛЮЮЧИХ АПАРАТІВ

(представлено д-ром техн. наук Росохою С.В.)

Запропоновано спосіб кількісного виміру надходження отруйних речовин у підмасочний простір. Представлено установку для виміру концентрації отруйної речовини в підмасочному просторі.

Ключові слова: апарат на стисненому повітрі, підмасочний простір, ефективність захисту, концентрація, отруйна речовина, розрідження.

Постановка проблеми. Експлуатація захисних дихальних апаратів та їх обслуговування повинні здійснюватись відповідно до вимог Правил безпеки праці, Правил будови та безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском (ДНАОП 0.00-1.07-94), інструкцій заводу-виробника та положень Настанови з організації газодимозахисної служби в підрозділах ОРС ЦЗ МНС України [1].

Для забезпечення постійної готовності й високої надійності повітряні протигази підлягають регулярному проведенню комплексу технічних робіт.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. «Аеротест» призначений для перевірки основних експлуатаційних параметрів повітряних дихальних апаратів АВІМ, АСВ-2, які знаходяться на оснащенні рятувальних служб [2].

«Аеротест» дозволяє перевіряти в дихальних апаратах:

- герметичність повітряводу з легенеvim автоматом при надлишковому й вакуумметричному тиску 800 Па;
- надлишковий тиск під лицьовою частиною панорамної маски дихального апарата при витраті повітря: 250 л/хв для апаратів АВІМ; 200 л/хв. для апаратів АСВ-2 [3];
- надлишковий тиск під лицьовою частиною панорамної маски, при якому закривається клапан легеневого автомата;
- надлишковий тиск, при якому спрацьовує клапан видиху;
- вакуумметричний тиск, при якому відкривається клапан легеневого автомата рятувального прибудую;
- опір клапана видиху постійному потоку повітря.

Прилад для перевірки дихальних апаратів зі стисненим повітрям фірми "Drager", "Eurotest" призначений для перевірки апаратів, переважно апаратів балонного типу і приналежних до них лицьових частин (масок), що повинні піддаватися технічному обслуговуванню і перевірятися відповідно до інструкції з експлуатації і з урахуванням додаткових критеріїв [4].

Прилад сконструйований з урахуванням розміщення на столі й використання в майстернях, центрах технічного обслуговування й лабора-

торіях. Прилад для перевірки дихальних апаратів на стиснутому повітрі «Eurotest» забезпечує можливість проведення наступних перевірок:

- перевірка на герметичність лицьових частин;
- перевірка на герметичність легеневого автомата;
- визначення тиску спрацьовування легеневого автомата, розрахованого на нормальний тиск;
- визначення тиску спрацьовування легеневого автомата з надлишковим тиском;
- визначення статичного тиску легеневого автомата з механізмом надлишкового тиску;
- перевірка середнього тиску за різних вхідних тисків;
- перевірка наступного падіння середнього тиску;
- визначення тиску спрацьовування попереджувального сигналу;
- визначення тиску відкриття клапана видиху маски [3].

Постановка завдання та його вирішення. Метою роботи є розробка способу кількісного визначення надходження отруйних речовин в підмасочний простір та аналіз отриманих даних в залежності розрідження, що створюється в підмасочному просторі при імітації дихання, типу отруйної речовини та її концентрації в навколишньому середовищі.

Для рішення поставленого завдання було створено лабораторну установку (рис. 1). Принцип роботи пристрою полягає у одночасному вимірюванні концентрацій газів або парів в забрудненому навколишньому середовищі та у підмасочному просторі під час імітації подиху

Рис. 1. Установка для дослідження лицьових частин ізолюючих апаратів: 1 – купол; 2 – макет голови людини; 3 – аеротест; 4 – аналогово-цифровий прилад; 5 – газоаналізатор; 6 – реометр; 7 – газовий балон; 8 – персональний комп'ютер з програмним забезпеченням

Установка призначення для експериментального визначення ступеню підсосу непридатного для дихання середовища в підмасочний простір ізолюючого апарата через зону обтюрації та клапан видиху лицьової

частини. За допомогою програмного забезпечення на екран монітора при проведенні експерименту одночасно виводяться залежності розрідження в підмасочному просторі, концентрації речовини в навколишньому середовищі та концентрації речовини в підмасочному просторі. На основі отриманих даних проводиться розрахунок. Програмне забезпечення дозволяє за фільмувати хід проведення експерименту з одночасним виведенням на монітор залежностей та відео з звуковим коментарем.

При роботі приладу, навколишнє отруєне середовище моделюється за допомогою купола. Зміна концентрації отруйної речовини в навколишньому середовищі показано на рис. 2. Після запуску установки при пуску з балона вуглекислого газу його концентрація становила 35 %.

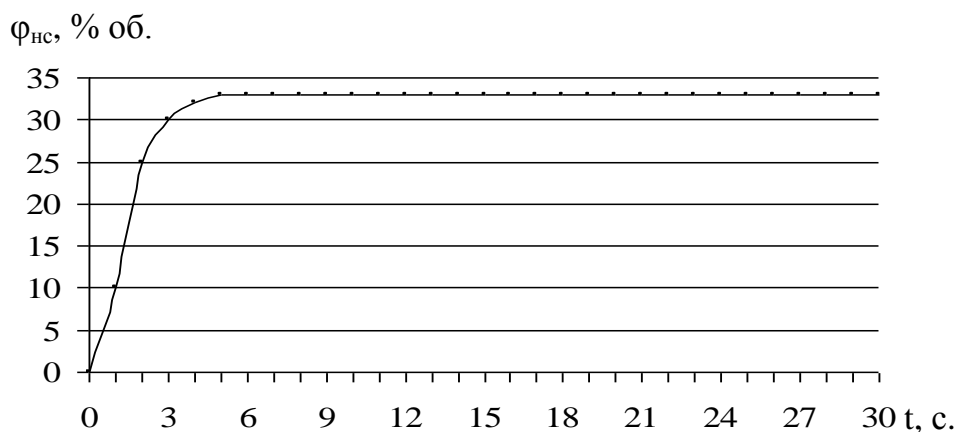

Рис. 2. Концентрація CO_2 в навколишньому середовищі

В цей же час за допомогою приладу створюємо розрідження в підмасочному просторі (рис. 3). При роботі легеневого автомата може створюватись розрідження до 300 Па. При роботі установки створювалося розрідження до 700 Па для імітації паніки.

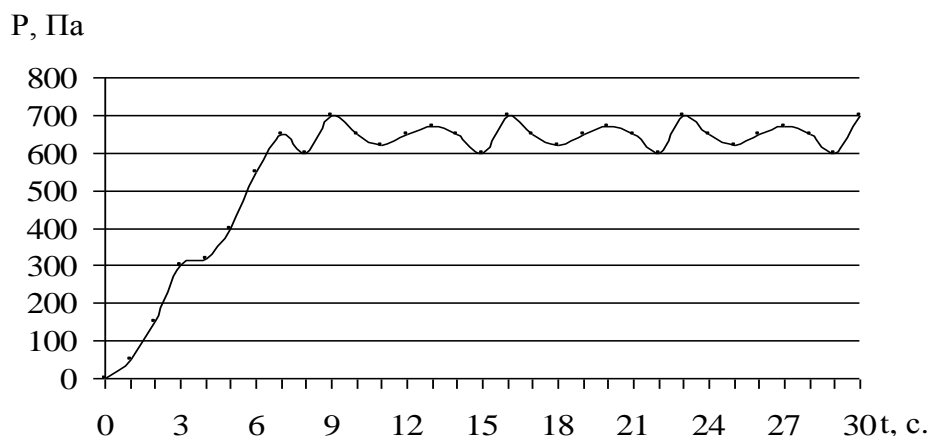

Рис. 3. Розрідження в підмасочному просторі

Вихідним параметром експерименту є концентрація речовини в підмасочному просторі (рис. 4). Концентрація CO_2 в підмасочному просторі постійно зростає, що вказує на не герметичність в зоні обтюраторів та клапанів видиху лицьової частини апарату.

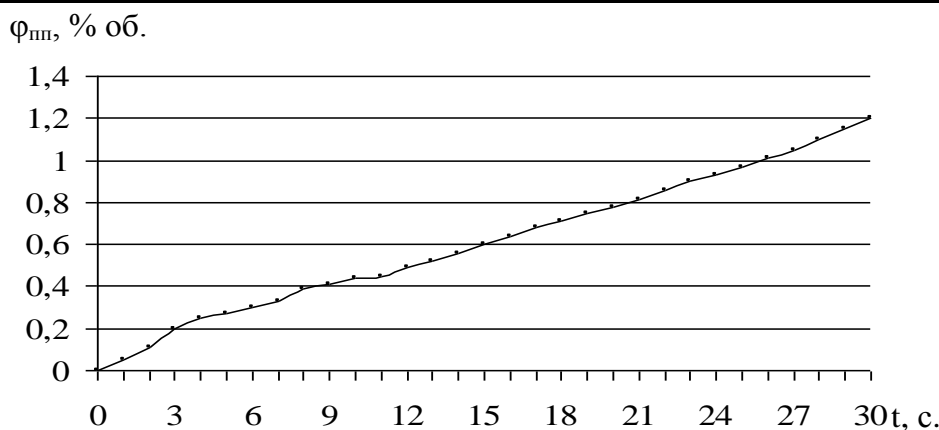

Рис. 4. Концентрація CO₂ в підмасочному просторі

Висновки. Встановлено, що перевірка ізолюючих апаратів на герметичність може здійснюватись не тільки по втраті тиску в системі апарату, але й по зміні концентрації отруйних речовин в підмасочному просторі. Представлена установка дає більш точне уявлення про герметичність апарату тому що вихідний параметр не залежить від герметичності приладу для перевірки на відміну від «Аеротест».

ЛІТЕРАТУРА

1. Настанова з організації газодимозахисної служби в підрозділах Оперативно-рятувальної служби ЦЗ МНС України. Наказ МНС України № 1342 від 16.12.2011 р.
2. Чернов С.М., Ковалишин В.В. Ізолюючі апарати. Обслуговування та використання./ Навчальний посібник. – Львів, “СПОЛОМ”, 2002. – 194 с.
3. В.М Стрілець. Засоби індивідуального захисту органів дихання. Основи створення та експлуатації // Навчальний посібник. – Х.: АПБУ, 2001. – 118с.
4. Рекомендації для вивчення повітряних протигазів “Drager” PA 90 SERIES {PA 92} у підрозділах гарнізонів пожежної охорони. – К.: УДПО МВС України, 1995. – 19 с.

А.А. Чернуха

Исследования герметичности лицевых частей изолирующих аппаратов

Предложен способ количественного измерения поступления отравляющих веществ в подмасочное пространство. Представлены установку для измерения концентрации отравляющего вещества в подмасочном пространстве.

Ключевые слова: аппарат на сжатом воздухе, подмасочное пространство, эффективность защиты, концентрация, отравляющее вещество, разрежения.

A.A. Chernuha

The research method of facial parts of the insulating sealing devices.

A method for quantitative measurement of toxic substances entering space. Presented unit for measuring the concentration of toxic substances in space.

Keywords: machine with compressed air, space protection efficiency, concentration, toxic substance dilution.